

Madstedborgs Skæbne som Fugleø.

Af BERT LØPPENTHIN.

I mere en $\frac{1}{2}$ — snarere $\frac{3}{4}$ — Aarhundrede, saa længe der overhovedet har været fastboende eller tilrejsende Ornithologer i Thy, har disse formelig valfartet til Ovesø for at besøge den enestaaende Lokalitet. Blandt danske Fugleøer havde Madstedborg maaske Andenpladsen, men var i alle Tilfælde ikke længere nede end paa Trediepladsen, idet den, hvad angik Fuglefaunaens S sammensætning og dennes Interesse for dansk Ornithologi, efter Forf.s Skøn kun stod tilbage for Græsholmen ved Christiansø og — i ringere Grad — for Nordre Rønner. I ornithologisk Henseende var Madstedborg ogsaa bemærkelsesværdig ved sit udpræget marine Præg. Splitternen, der jo i Danmark er en Havkysternes Fugl, rugede her ved Ferskvand; Strandskader er der en Del af. Her havde Danmark sin eneste større Troidandekoloni, og i de rundt regnet 40 Aar, den har bestaaet, har det vel navnlig været den, der har draget Ornithologerne til Stedet; 1937 talte den 80—90 Par (76 Reder afmærket), 1938 noget færre (54 Reder afmærket) (LØPPENTHIN, p. 74). 3. Juni 1939 saa 35 Deltagere i D. O. F.s Ekskursion til Thy (sml. LØPPENTHIN, p. 227—29) endnu Lokaliteten og dens Fuglefauna i fuldt Flor.

2 Aar senere, 9. Juni 1941, aflagde Forf. paany Madstedborg et Besøg. Da jeg nærmede mig i Baad, saa jeg den sædvanlige Sky af Hvidfugle over Øen og nogenlunde det forventede Antal Troidænder svirrede bort fra dens Kyst. Straks, jeg kom i Land, stødte jeg paa en Troidanderede med 2 Æg, Studene havde traadt itu, og gik derefter min sædvanlige Runde over Øen. Splitternen var talrig dette Aar, men Kolonien hjem-søgte tydeligt nok af en Rovfugl, sikkert Vandrefalk, *Falco peregrinus*; jeg fandt adskillige ret friske, afrevne Splitternevinger, og ét Sted laa ogsaa den dræbte Fugls Hoved og Hale ved Siden af Vingerne. Et Sted fandt jeg Hoved, Hale og Smaafjer af en Tamdue; døde Hættemaager var der som sædvanlig en Del af, men alle, jeg undersøgte, var selvdøde; i alt Fald var ingen dræbt af Rovfugle eller Rovdyr. En Duehøg vilde

sikkert fortrinsvis slaa Hættemaager; næppe andre end Vandrefalken vil kunne præstere denne Specialjagt paa Splitterner. Om der i Sommeren 1941 har ynglet et Par Vandrefalke f. Eks. paa Bovbjerg eller et Sted paa Mors, er jeg ude af Stand til at udtale mig; maaske har det kun drejet sig om en enlig, oversomrende Strejfer. Sandterneerne var gaaet tilbage i meget kendelig Grad, aftaget til vel $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{10}$ af de tidligere Aars Bestand. Hættemaagerne syntes ikke væsentlig faatalligere; der var i Ægsamlingstiden samlet ca. 24—25.000 Æg eller godt $\frac{2}{3}$ af den normale Høst, men her kunde man jo give det sene Foraars Skylden. Mest slaaende var Troldændernes Forhold. Ved et Besøg paa Madstedborg i Begyndelsen af Juni behøvede man før ikke gaa ret langt, inden man stødte paa den første rugende Troldand. Der var Troldænder nok ved Øen, og som nævnt havde jeg fundet en ødelagt Rede straks, men det sædvanlige Syn af rugende ♀♀, der fløj op baade her og der, udeblev ganske; jeg fandt desuden 1 maage- eller kragebidt Æg og efter megen Søgen 1 (een) frisk Troldanderede med 2 Æg, og paa denne Dato — 9. Juni — kunde man ellers regne, at næsten alle ♀♀ havde fuldt Kuld. [De 76 Reder fra 1937 taltes 10.—11. Juni, de 54 fra 1938 taltes 13. Juni; ved Forf.s første Besøg paa Madstedborg 1. Juni 1927 (l. c., 1939, p. 75 staar fejlagtig 1926) saas 1 Rede med 27 Æg.]. — Jeg var kun i Stand til at blive paa Stedet samme Dag og havde kun nogle faa Timer til Raadighed, men forsaavidt Forholdene tillod, besluttede jeg at komme tilbage næste Aar og foretage en Optælling.

4. Juni 1942 ankom jeg igen til Madsted, hvor Proprietær NIELS SØNDERGAARD, hvem og hvis Familie jeg nu som før er megen Tak skyldig, modtog mig med den nedslaaende Bemærkning: „Det bliver en Skuffelse“. Han fik Ret! De store Terner var væk som Ynglefugle. Troldænderne sad i ret anseligt Tal paa Øen; Stammen holdt tydelig nok til paa Stedet, men kun nogle faa Par havde bekvemmet sig til at yngle, hvilket var forstaaeligt nok, naar man betragtede Naturforholdenes Forandring.

Vandstandsænkningerne 1903 og 1931 har jeg tidligere omtalt (l. c., p. 68—70). Dem har Madstedborgs Ynglefugle fundet sig i, men 1942 var Vandstanden omkring Øen saa lav, at

denne faktisk delte Ovesø i en nordlig og en sydlig Del. Renden Vest for Madstedborg maa dog stadig skønnes at have en tilfredsstillende Bredde; den er bundløs, og paa Landsiden yder en taalelig Bredvegetation Beskyttelse; uden Baad er det umuligt at naa Øen ad denne Vej. Mellem Madstedborg og Østbredden af Ovesø var der før 1931 en ret anselig fri Vandflade. Fra 1932 formindskes denne noget; en Halvø skød sig ud fra Land og 2 Smaaholme dukkede op mellem Øen og Land; desuden fremkom endnu en lille Ø „Ny Madstedborg“ et Par Hundrede Meter Syd for „Lilleø“, der var vokset sammen med Madstedborg efter denne Vandstandsænkning. 1942 var Ny Madstedborg vokset til — skønsnæssig en Sk. Land; de 2 andre Smaaholme — der forøvrigt var delvis landfaste 1938 — var forsvundet, blevet en Del af Ovesøs Østbred, og ovennævnte Halvø strakte sig helt over mod Madstedborg, kun adskilt fra denne ved et „Sund“ paa 20—30 m, hvor Bunden var stenet og fast og Vandstanden saa lav, at man kunde forcere Stedet i Knæstøvler, vel indtil ca. 30 cm, lige bortset fra en smal Rende, ikke bredere end man kunde skræve over den, gravet af Fiskere, for at de lettere kunde trække deres Baade over Grunden mellem den nordlige og den sydlige Del af Søen. 1936—37 kunde jeg ro udenom Øen; dette var nu helt umuligt. 1942 var Adgangen til Madstedborg saaledes yderlig let fra Øst, og Øen bar ogsaa tydelig Præg af en Rævs hyppige Besøg; jeg fandt baade dens Maaltidsrester (Hættemaager) og dens Ekskrementer. Bestanden af Hvidfugle var nu gaaet saa stærkt ned, at Kragerne slet ikke kunde holdes i Skak. Tidligere blev de straks angrebet og forjaget; ved mit Besøg 1942 saa jeg Gang paa Gang Krager gaa ned og snappe Æg, udenat de faa angribende Hættemaager var i Stand til at fordrive dem. — Alt i alt kunde det ikke undre, at den ynglende Fuglebestand var taget af, som den var.

Naar man før i Tiden gæstede Madstedborg i Juli Maanedes første Halvdel, mødte man en Vrimmel af Maage- og Terneunger. Ifølge Meddelelse fra NIELS SØNDERGAARD var 1941 alle Unger forsvundet ca. 20. Juni; 1942 holdt Maagerne og Terneerne meget længere til end Aaret før, men det gavnede ikke Yngelen. For 1942 meddeler P. PEDERSEN endvidere: „... alle Maageungerne... forsvandt, saa hurtigt de kom ud af Æggene“.

Nedenfor meddeles Forf.s Skøn over Fuglefaunaens Sammensætning 9. Juni 1941 samt Resultaterne af min Optælling og andre Iagttagelser fra 4.—5. Juni 1942. Endvidere gengives nogle Meddelelser fra Øens 2 Parthavere: Sognefoged P. PEDERSEN, Madsted (i Brev 11. Oktober og 17. November 1942), og Proprietær N. SØNDERGAARD (i Brev 3. December 1942) samt fra Skovfogedaspirant N. H. JENSEN, der besøgte Madstedborg 25. Maj 1942 (i Brev 11. November 1942).

Krikand, *Anas crecca*. En enkelt Strejfer 9. Juni 1941. Ca. 25 i Flok sammen med nedennævnte Stokænder 25. Maj 1942.

Atling, *Anas querquedula*. 1 ♀ 25. Maj 1942.

Pibeand, *Anas penelops*. En enkelt 9. Juni 1941.

Stokand, *Anas platyrhyncha*. Nogle Stk. saas af Forf.; Yngel fandtes ikke. N. H. JENSEN iagttog ca. 50 i Flok paa Mudderfladerne Vest for Øen; der var enkelte ♀♀ imellem; 1 Par saas for sig i nogen Afstand.

Skeand, *Spatula clypeata*. 9. Juni 1941 iagttoges ♂♀ liggende paa Vandet Vest for Madstedborg. 25. Maj 1942 saa JENSEN 11 ♂♂ og 4 ♀♀. 4.—5. Juni samme Aar observeredes ingen Skeænder. Ejernerne meddelte mig, at nogle Par havde haft Rede paa Øen, men trods ivrig Søgen fandt jeg intet; det skal være usagt, om Ræven havde plyndret Rederne, eller om Ænderne var gaaet i Søen med Ællingerne, og Maagerne derefter havde brugt Redematerialet til deres egne Reder. Det kan formodes, at Skeandens Venden tilbage som Ynglefugl staar i Forbindelse med Troldandens Forsvinden.

Gravand, *Tadorna tadorna*. 2 Par saas omkring Øen 5. Juni 1942. Yngel observeredes ikke.

Knopsvane, *Cygnus olor*. 9. Juni 1941 saas 4 sammen, 3 2-aarige og 1 1-aarig Fugl, svømmende Syd for Madstedborg. 4.—5. Juni 1942 holdt 2 udfarvede Knopsvaner uden Yngel til omkring Øen. Jeg har ikke tidligere iagttaget Arten i Ovesø, hvor Knopsvanerne finder gode Ernæringsforhold, men — endnu, grundet paa den svage Bredvegetation — daarlige Ynglebetingelser.

Troldand, *Aythya fuligula*. 1941 fandt jeg som nævnt kun

een eneste, ganske frisk Rede. Troldænderne holdt stadig til i Omraadet, men deres Antal maatte dog skønnes ringere end før i Tiden. Ifølge NIELS SØNDERGAARD udrugedes dette Aar overhovedet ingen Troldandekuld paa selve Madstedborg; paa Ny Madstedborg havde 1 ♀ haft Rede. 4.—5. Juni 1942 skønnede jeg, at 30—50 Par holdt til paa og ved Øen. Fuglene færdedes parvis, men syntes iøvrigt slet ikke at ville bekvemme sig til at yngle. Jeg fandt kun 4 Reder, nok en „Fremgang“ mod 1941, men sammenlignet med tidligere Aar er Tallet dog intet at regne, og dens Værdi er sikkert problematisk. Af Rederne var 1 frisk, med 5 Æg og uden Dun; 2 var dunede og indeholdt fuldlagte Kuld paa 8 og 16, som ♀ rugede paa. 1 indeholdt om Morgenen 5. Juni 2 knuste, 1 ituhakket og 1 helt Æg; om Aftenen var kun det hele Æg igen. Paa Ny Madstedborg fandtes ingen Reder 5. Juni, men en enkelt ♀ fik dog senere udruget sit Kuld her. 1942 mente P. PEDERSEN, at en Snes Par havde begyndt Rugningen; han skriver: „... lidt efter lidt blev vist alle Reder tømt for Æg. Jeg fandt flere, hvor Reden var skrabet op og Æggene væk. Om det nu var Ræven eller Kragerne véd jeg ikke, maaske dem begge i Forening. Troldænderne holdt ellers ud længe, og det er mit Indtryk, at de prøvede flere Gange, for selv saa sent som sidst i Juli fandt jeg en Troldand paa Reden, dog kun med faa Æg.“ SØNDERGAARD meddeler: „Der var ikke mange Kuld Troldællinger i Søen, men en Del var der. Jeg tror, Troldænderne begynder at ruge ved Bredderne; en Dag, jeg kom ned til Aaen i Aakær Enge, saa jeg et Par, der undersøgte Skrænterne meget grundigt og sikkert var ude for at finde Rugeplads“. — Troldandestammens rivende Tilbagegang kan maaske sættes i Forbindelse med de rugende Hvidfugles Aftagen, men det maa dog bemærkes, at Splitterner og Hættemaager blev længere paa Stedet end Troldænderne.

Taffeland, *Aythya ferina*. En halv Snes ♂♂ i Flok saas flyvende over Øen 9. Juni 1941. Noget Tegn paa Ynglen bemærkedes ikke.

Toppet Lappedykker, *Podiceps cristatus*. 9. Juni 1941 iagttoges kun 1 Par udfor Madstedborg. 5. Juni 1942 fandtes 3 Reder med 2, 1, 0 Æg i en Sivbevoksning paa Madstedborgs Østside. En Del Fugle holdt til i Søen.

Blishøne, *Fulica atra*. 9. Juni 1941 saas ingen. 5. Juni 1942 havde 1 Par Rede i samme Sivbræmme som Lappedykkerne.

Vibe, *Vanellus vanellus*. Af og til iagttaget, men kun som Strejfer til Madstedborg.

Strandskade, *Haematopus ostralegus*. Arten holder stadig Stand. 5. Juni 1942 opgjordes Bestanden til henimod en Snes Fugle, men kun 1 eller 2 af Parrene var aggressive; de øvrige løb omkring og syntes ikke at have Redeplads eller Yngel at vogte. Unger saa jeg ikke, og af Æg fandt jeg kun 1, der laa i en Hættemaagerede i Vigen paa Øens Vestside (Nord for den tidligere Lilleø). SØNDERGAARD meddeler, at 2 Strandskadeunger var den eneste Yngel, han saa komme paa Vingerne 1942.

Smaaspove, *Numenius phaeopus*. 1 saas gentagne Gange i Løbet af 5. Juni 1942.

Tinksmed, *Tringa glareola*. Iagttoges 1942 paa et bestemt Engareal ved Vestbredden af Ovesø, udfor Madstedborg, hvor Arten synes at holde til hvert Aar.

Rødben, *Tringa totanus*. 9. Juni 1941 saas nogle Stk. 25. Maj 1942 konstaterede N. H. JENSEN 2 Par paa Øen. 5. Juni holdt 1 Par til paa Madstedborgs Vestside; paa Sydspidsen af Øen iagttoges en enlig Strejfer; Yngel fandt jeg ikke.

Brushane, *Philomachus pugnax*. 9. Juni 1941 saas 4 sammen, flyvende. 25. Maj 1942 iagttoges 1 + 3 ♂♂, ingen ♀♀. 4.—5. Juni saas ingen.

Horsegøg, *Capella gallinago*. 1 saas flyve over Engen Vest for Madstedborg 5. Juni 1942.

Hættemaage, *Larus ridibundus*. Bestanden har nok været faatalligere 1941 end i de tidligere Aar, men nogen meget iøjnefaldende Nedgang var dog endnu ikke at spore. Som nævnt havde man samlet 24—25.000 Æg mod normalt ca. 30.000; et af de seneste Aar (1939) havde endog givet 38.000 Æg med Indsamlingstid til og med 25. Maj. Til Trods for, at man 1942 maatte samle Maageæg til og med 10. Juni, havde man paa Madstedborg indstillet Ægsamlingen 1. Juni, da denne, selvom de dette Aar usædvanlig høje Ægpriser toges i Betragtning (7 Øre pr. Stk., 1941: 3 Øre, ellers $1\frac{1}{2}$ —2 Øre pr. Æg),

ikke kunde svare sig. Æghøsten havde 1942 — med 6 Dages længere Samlingstid end normalt — været 8.000 Stk. Jeg vil anslaa Bestanden til ca. 1000 Par. P. PEDERSEN skriver: „Det er mit Indtryk, at Maagerne holdt ud længe i Aar. De prøvede at samle sig i Kolonier baade her og der paa Madstedborg, og selv hen sidst i Juni lagde de Æg, men alt forgæves. Kragerne var meget slemme. Jeg tror aldrig Maagerne kommer til at raade paa Madstedborg mere; det er som om den bliver for stor for dem, og Vandet udenom bliver mindre og mindre.“ — Paa Ny Madstedborg talte Forf. 60 Hættemaagereder 5. Juni 1942.

Sandterne, *Gelochelidon nilotica*. 1941 holdt en Del til paa Øen. Af Reder fandt jeg ganske vist kun 6—8 Stk., med 1—3 Æg, men havde heller ikke Tid til at søge særlig intensivt. Som antydnet kom ingen Unger paa Vingerne dette Aar. 1942 forsøgte de end ikke at yngle, men enkelte syntes dog at komme til Madstedborg om Natten. Om Aftenen 4. Juni sad nogle Stk. paa Øen. 5. Juni saas ingen hele Dagen, men om Aftenen kom nogle faa, og den kendte Stemme hørtes. N. H. JENSEN hverken hørte eller saa Arten 25. Maj. SØNDERGAARD saa af og til Sandterner, men ingen Yngel.

Splitterne, *Sterna sandvicensis*. 1941 var Arten talrigt til Stede. Der var 2 Kolonier paa ca. 200 og ca. 50 Reder med 1—2 Æg i hver, langt de fleste Kuld var dog kun paa 1. Som nævnt kom ingen Unger paa Vingerne. 25. Maj 1942 hørte N. H. JENSEN enkelte, men fandt ingen Reder. Under Forf.s Besøg hørtes og saas 2 eller 3 om Aftenen 5. Juni, ellers ingen. P. PEDERSEN og SØNDERGAARD havde dog tidligere fundet et enkelt Æg, men dette blev ogsaa det eneste haandgribelige Tegn paa, at Arten havde forsøgt at yngle paa Øen denne Sommer; af Fugle iagttoges en Del i Forsommerens Løb.

Fjordterne, *Sterna hirundo*. Baade 1941 og 1942 fandt Forf. Rederne af en halv Snes Par paa deres gamle Lokaltet paa Sydkysten af Madstedborg (Lilleø), men ingen Unger kom paa Vingerne her noget af Aarene. Imidlertid fik ifølge P. PEDERSEN 5 Par Fjordterner udruget paa Ny Madstedborg 1942. Aabenbart er Bestanden fra Lilleø flyttet herover; da jeg besøgte Holmen 5. Juni fandtes kun Hættemaagereder.

Allike, *Coloeus monedula*. Et Par Stk. iagttoges.

Graakrage, *Corvus corone cornix*. Under mit Besøg 1942 saa jeg ofte Krager slaa til paa Øen, hvor de i Ro og Magplyndrede Maagerederne, hvis retmæssige Ejere ikke evnede at forjage dem. N. H. JENSEN jog 2 Krager op fra en ødelagt Troldanderede 25. Maj.

Paa 2 Aar (maaske 3, men 1940 véd jeg intet om) er en af Danmarks interessanteste Fugleøer ødelagt efter Vandstands-sænkning i Forbindelse med tørre Forsomre. Synker Vandet yderligere, vil Madstedborg ophøre at være en Ø. Efter Forf.s Skøn stod Vandet 1942 ca. 30 cm lavere end 1936—37, og ingen af de Kolonirugere, der ellers har præget Stedet, fik Unger paa Vingerne eller i Vandet. Hættemaage og Troldand forsøgte at yngle, men i meget ringere Tal end før; af Splitternen blev 1 eneste Æg fundet; Sandternen havde helt opgivet Øen som Rugeplads. At de store Terner — omend i ringe Tal — opsøgte Madstedborg om Natten, og at talrige udparrede, men ikke ynglende Troldænder holdt til paa Øen, kan dog være et Fingerpeg om, at de 3 nævnte Fuglearter ikke definitivt har forladt deres gamle Hjemsted.

Omgaaende Indgriben kan maaske redde denne Perle for dansk Ornithologi. Lettest vilde det nok være simpelthen at grave noget af Grunden og Landtangen væk, der truer med at gøre Madstedborg landfast mod Øst, saa at der fremkommer en Vandflade af en saadan Bredde, at Ynglefuglene anerkender den som en passende Afgrænsning mod Land. Sker dette, vil maaske Hovedmængden af det gennemstrømmende Vand gaa Øst om Øen, og Sundet i Vest vil muligt faa Tid og Ro til at gro til, men særlig store Vandmængder drejer det sig jo ikke om; en Storm kan utvivlsomt flytte betydelig mere rundt med Bundmaterialet i Ovesø end den Smule Vand, Tegaa kan præstere, saa der er ingen Grund til at beskæftige sig nu med disse Problemer, der — forudsat at Madstedborg i det hele taget staar til at redde som Fugleø — maaske kan faa Interesse om 50 eller 100 Aar, maaske slet ikke.

„Angaaende Gravning af en Kanal Nord om Madstedborg“, skriver P. PEDERSEN (i Brev 11. Oktober 1942), „er det saadan ifølge Regulativet over Vandløbet, at der skal renses udenom

Øen, saafremt det tiltrænges. I Sommer var det paa den tørreste Tid saadan, at Vandet Nord for Madstedborg stod ca. 5 Tommer højere end Syd for Øen. Vi havde da en Mand fra Amtet ude at se paa det, og han indrømmede, at der skulde graves. Vi [N. SØNDERGAARD og P. PÆDERSEN] forlangte at faa gravet Kanalen, saa den samtidig blev Skel mod Sønderhaa, men hvor er Skellet? Vi kom ikke længere med det i Aar, for saa kom Regnen; Søen steg overalt som i gamle Dage, og der har den staaet siden. . . . frede kunde vi ogsaa nok gaa med til paa Betingelser, men frede, naar der ingen Fugle er, er jo intet værd. Kunde man imidlertid hjælpe os og gøre et Forsøg paa at ordne Forholdene, saa Fuglene kunde komme igen, skal vi gerne gaa med til at frede.“ — En Kanal, d. v. s. en Uddybning af den forhaandenværende Rende, er næppe tilstrækkeligt. Fuglene vil snarere paany faa Tillid til Stedet, hvis ogsaa den omtalte Tange forsvandt, saa der fremkom et Stykke aabent Vand paa Halvhundrede m eller saa.

Hidtil er Madstedborg i den ornithologiske Litteratur blevet berømmet for sin Fuglefauna. Denne Fremstilling har haft det modsatte Formaal. Af Litteratur skal jeg henvise til min tidligere publicerede Liste (l. c., p. 89—90), men skal dog her omtale en Beretning af HOLSTEIN om en Ekskursion til Øen 5. Juni 1928, som jeg først senere er blevet kendt med. Den er skrevet for det brede Publikum og priser Stedets rige Fuglefauna og gæstfri Ejere. Af faunistisk nyt omtales 2 Reder af Lille Lappedykker, *Podiceps ruficollis*, og Iagttagelse af et Par Klyder, *Recurvirostra avosetta*. [Om sidstnævnte skrev jeg (l. c., p. 81): „Ikke omtalt . . . før 1938“]. HOLSTEIN slutter sin Beretning: „ . . . først da [naar man er kommet i Land] gaar det op for En, i hvilken Taknemmelighedsgæld enhver Dansker staaer til Madstedborg Ejere, den stoute, jyske Bonde, Gaardejer [L.] SØNDERGAARD, som ved at holde sin skærmende Haand over Madstedborg har skabt en „Fugleø“, hvis Lige ikke findes andetsteds i vort Land“. — Endvidere fandt HOLSTEIN (i Brev 19. Juni 1939) enkelte Reder af Sorthalset Lappedykker, *Podiceps nigricollis*, under ovennævnte Besøg.

En eventuel Fredning bør selvfølgelig ikke gøre noget Skaar i Ejernes Brugsret af Madstedborg (Græsning og Indsamling af Hættemaageæg). Deres Interesse i at bevare Øen som Fugle-

koloni er klar nok. Ægsamlingen har givet en god Skilling i Aarenes Løb, og Fuglenes Gødning betyder en Del for Græsset paa Madstedborgs magre Jord, men Hovedmomentet er og var altid Ejernes store Kærlighed til „æ Borg“. De aabne Arme, besøgende Ornithologer altid er blevet modtaget med, skal man nok vide at huske. Med Sorg konstateres Udviklingen, ikke mindst af Gl. Madstedgaards tidligere Ejer Rentier LAUR. SØNDERGAARD, Svankær, og af dennes Hustru, hvis Barndoms-hjem Stedet er. I Juni 1942 udtalte hun med et vemodigt Smil: „Hwa' e æ Borg, uden æ Fowl?“

Uden Fuglene er Madstedborg en mager Græsgang, hvor noget Ungkvæg finder Føden i Sommertiden. Fredningsstenen for Voldstederne har Studene væltet, men det var hverken for Voldenes eller for Kreaturerens Skyld, Ornithologerne kom.

Litteratur.

- LØPPENTHIN, BERNT: Ornithologiske Studier fra Ovesø, Thy. D. O. F. T., XXXIII, 1939, p. 66—90.
 —: [Ekskursion til] Thy 3.—5. Juni 1939. D. O. F. T., XXXIII, 1939, p. 227—29.
 HOLSTEIN, V.: Et Besøg paa Fuglenes Ø. Fyens Stiftstidende, Ugen, 15., 22., 29. Juli 1928.

KNUD ANDERSEN,

født 29. April 1867 — forsvundet i Maj 1918.

En dansk Zoologs Skæbne.

Af O. HELMS†

Det er ret almindeligt, at Zoologers Liv gennem Rejser og Ophold i fremmede Lande kommer til at ligge noget uden for det almindelige, og det gælder ogsaa KNUD ANDERSEN, hvis Navn her i Landet kendes gennem hans Arbejder, men ellers kun af de faa, som har haft Lejlighed til at træffe ham, indtil han for snart 40 Aar siden forlod sit Fædreland for aldrig at gense det.

En Dag i Sommeren 1892 var jeg gaaet en Tur paa Amager Fælled ud ad Koklapperne til, og da jeg saa et Par enlige Skikkelser og skimtede, at den ene havde Studenterhue og bar en Bøsse, gik jeg henimod dem; selv var jeg iført en Under-